

Motion till riksdagen 2020/21:3944

av **Angelika Bengtsson m.fl. (SD)**

med anledning av skr. 2020/21:109 Politik för konstnärers villkor

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om konstnärspolitisk inriktning och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa nya kulturpolitiska mål och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om avveckling av fristadssystemet och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om konstnärlig frihet och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om översyn av konstnärsutbildningar och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en nationell samordnare för yrkesintegration och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kulturlivets internationalisering och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om konstnärers ekonomiska villkor och tillkännager detta för regeringen.

Konstnärspolitikens inriktning

För Sverigedemokraterna har kulturen en central plats i livet, politiken och samhällsbygget. Kulturen ska vara livskraftig och till för alla. Ledord i vår politik på området är exempelvis tillgänglighet och folkhälsa, som även speglar sig i vår konstnärspolitik.

Till skillnad från regeringen anser vi inte att postmoderna instrumentella och högst politiserade jämställdhets- och mångfaldsmål ska styra kultur- eller konstnärspolitikens riktning, eller begränsa dess utövars handlingsutrymme. Vi delar inte uppfattningen att en mångfald av röster enbart uppnås utifrån bakgrund, vilken examen ens föräldrar har

eller för den delen vilken sexuell läggning eller vilket kön man har. Vi tror att konsten är stark nog i vårt land för att kunna berätta om olika historier, berättelser och perspektiv utan kvotering.

Kulturpolitiska mål

Sverigedemokraterna har nya kulturpolitiska mål som vi årligen lägger fram till riksdagen genom vår budget. Av de kulturpolitiska målen bör det tydligt framgå att staten har ett ansvar för att skapa goda grundvillkor för kultursektorn, men att just samtidskulturen i något högre utsträckning än i dag stimuleras att stå på egna ben. Med tre aspekter i åtanke – kulturens roll för samhället, individuell livskvalitet och arbetsmarknadens förutsättningar – föreslår Sverigedemokraterna att de nuvarande nationella målen för kulturpolitiken ska upphävas och ersättas av följande nationella kulturpolitiska mål:

Kulturen ska binda samman Sveriges förflutna med nutid och framtid, förvalta landets historia och arv samt stärka gemenskapen i samhället och den nationella identiteten. Möjlighet till kulturupplevelser ska finnas för individer i alla livets skeden. Kulturen ges möjlighet att spela en stor roll för hälsan och för att knyta ihop natur- och kulturvård. Kulturhistorisk hänsyn och kulturell planering ska vara en integrerad del av stads- och samhällsbyggnadsfrågor. Det ska finnas god tillgång till kulturella utbildningar och kulturinstitutioner av hög kvalitet samt ett fungerande regelverk anpassat till kulturskaparnas särskilda arbetsvillkor. Samtidskulturen ska uppmuntras att i något högre utsträckning stå på egna ben.

För att uppnå målen föreslår vi därför följande kulturpolitiska mål:

- främja kulturarvsvårdande insatser och stödja projekt som syftar till kulturarvets och den nationella identitetens bevarande, stärkande och levandegörande
- främja möjligheter till deltagande i kulturlivet och kulturupplevelser för individer i olika livsskeden
- knyta ihop kultur och hälsa och banden mellan natur- och kulturvård
- väva samman den kulturella sektorn med samhällsbyggnad, regional utveckling och tillväxt
- särskilt beakta förutsättningar för barn, äldre och personer med funktionsnedsättningar
- säkerställa en god infrastruktur med fungerande regelverk för kultursektorn och de däri verkande kulturarbetarna
- främja en hög grad av självständighet och självförsörjning inom samtidskulturen.

Fristadssystemet

Möjligheten att uttrycka sig fritt är en förutsättning för ett öppet och demokratiskt samhälle. Vi vill framhålla yttrandefrihetens stora vikt och anser att yttrande- och tryckfrihetsfrågor bör ägnas stor uppmärksamhet, särskilt mot bakgrund av den senaste tidens brott mot, och inskränkningar av, dessa fri- och rättigheter i Europa.

Sverigedemokraterna värnar de demokratiska fri- och rättigheterna och har i olika sammanhang lyft fram betydelsen av att försvara dessa okränkbara värden. I dagsläget

är vi det land i världen som erbjuder flest fristäder. Fristadssystemet kan samtidigt inte ses som synonymt med en likvärdig och rättvis tillämpning av rätten till yttrandefrihet. Systemet ger endast en mycket liten del av den stora del av världens befolkning som i dag saknar grundläggande fri- och rättigheter tillgång till detsamma. Det blir i praktiken en form av gräddfil för mycket få, som är svår att motivera för staten. Systemet är i grunden fel. Statliga myndigheter och medel bör inte handlägga och subventionera rådande system. Det sänder felaktiga signaler att mitt i brinnande pandemi, när vår egen inhemska bransch går på knäna och stötts genom statliga stödpaket, bekosta utländska konstnärers uppehälle och lön. Det är en principiellt felaktig prioritering.

Den konstnärliga friheten

Pandemin har på flera sätt påvisat hur osäker branschen är. Vi är många som påtalar att armlängds avstånd är en viktig grundpelare inom kulturen, men har å andra sidan sett hur stödpaket efter stödpaket innehållande miljarder kronor presenterats av regeringen och delats ut. Det är viktiga medel för branschen, något som Sverigedemokraterna också ställt sig bakom, men vi oroas också av att man som konstnär ska känna sig låst i sin konstnärliga frihet eftersom de medel man tagit emot kräver motprestation enligt riktlinjer uppsatta för att kunna ta del av stödpengarna. Det riskerar att minska armlängds avstånd-principen, i stället för att förlänga den.

Rekrytering till de konstnärliga universitets- och högskoleutbildningarna

Snedrekrytering

Vi har som parti motionerat årligen om att en översyn av dagens konstnärsutbildningar behövs. Regeringens utvärdering ligger i linje med vår intention men går inte lika långt. Vi hade önskat att man tog sig tid att tillsätta en utredning som bl.a. kunnat titta på nivån på våra utbildningar (främst de med yrkesexamen). Det är viktigt att våra utbildningar håller hög nivå så att vi fortsatt kan konkurrera på den globala marknaden.

Yrkesintegrationsprojekt

I likhet med vår syn på integration delar vi inte regeringens uppfattning att en nationell samordnare behöver införas för yrkesintegration. Utbyte av erfarenheter är viktigt men kan aldrig provoceras och tvingas fram. Vi menar i stället att i takt med att man integreras in i samhället kommer man att komma i kontakt med personer som kan vara till gagn för ens yrkesutövning. Regeringens förda politik har lett till ett splittrat samhälle som man nu anser sig behöva reparera genom nationella samordnare inom olika sektorer. Det här är ytterligare ett bevis på att nuvarande politik är dålig för sammanhållningen i vårt land.

Kulturlivets internationalisering

Vi delar bilden av att branschen arbetar på en global arena, men att utöka dagens internationella kulturutbyten är en politisk prioritering vi inte delar. Vi ser det inte som motiverat att från statligt håll peka ut hur det internationella utbytet ska se ut, samt att det inte får ske på överstatligt sätt, utan att utbyten bör vara fristående, bilaterala eller multilaterala, men frivilliga.

Av samma anledning delar vi inte regeringens uppfattning att den enskilda konstnären utvecklar sina uttryck enbart genom internationella uppdrag. Vi menar att samma utbyten kan göras i Sverige, och genom större nordiskt kulturutbyte. Där menar vi att man kan börja vid ett ökat internationellt kulturutbyte.

Kulturpolitiska och biståndspolitiska insatser

I linje med vår biståndspolitik anser vi inte att de presenterade kulturpolitiska och biståndspolitiska insatserna är motiverade.

Konstnärers ekonomiska villkor

Regeringen påtalar vid flera tillfällen i skrivelsen att det är av stor betydelse och viktigt att ha konstnärlig frihet eftersom det visar på en stark demokrati. Det är i och för sig inget felaktigt påstående, men i dag är fria konstnärer beroende av statligt stöd oavsett om det gäller stipendier, bidrag eller anställning på statliga institutioner. Principen om armlängds avstånd ter sig bli allt kortare med regeringens politik, och det är en utveckling vi ser med oro på.

Pandemin har tydligt påvisat flera brister inom branschen, inte minst de otrygga anställningar som många konstnärer jobbat under. Här borde mer göras och vi vill av den anledningen gärna se att en övergripande utredning tillsätts med syftet att ta fram konkreta förslag samt uppföljningar av hur man kan komma till rätta med detta problem. De förslag som regeringen hitintills har presenterat för att komma till rätta med exempelvis giltiga kontrakt, förebyggande arbete och kommande utredningar och utvärderingar är steg i rätt riktning. Vi vill emellertid se en helhetslösning komma på plats.

Angelika Bengtsson (SD)

Aron Emilsson (SD)

Jonas Andersson i Lingham (SD)

Cassandra Sundin (SD)